

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ :

на годину	6 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 8. априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Преплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

VII. НАРЕДБА

Допунама закона о местима, од 21. Априла 1885. прописано је да се куће и друге зграде варошке могу подизати само према плановима регулације и нивелације, и да се мимо те планове варош не сме распростирати, нити у и којем случају ширити ван простора, који је одобрењем планова од Господина Министра унутрашњих дела и Госп. Министра грађевина, одређен за зграде.

Саобразно овим законским наређењима, у планове вароши, по надлежном одобрењу, обележено је да се куће и друге варошке зграде могу подизати на простору који се граничи линијом : од Саве и жељезничког моста дуж мокролушког потока, до моста на друму топчидерско-шабачком ; дуж друма преко бившег тунела до раскрснице са цветном улицом ; од раскрснице цветне улице поред болнице за душевне болести и Лаудоновог шанца преко врачарског поља и крагујевачког друма, вододелницом и путем који пролази поред необрађеног Макензијевог имања одвајајући зграде код „девет кочијаша“ ван рејона ; пресеца празне њиве г. Милоша Симоновића свештеника и г. Милана Банковића и излази на куће и кафане Луке Петровића ; а од куће Луке Петровића полази преко њива Влајка Каленића поред њива „два гроба“ (које остају ван рејона) управо на Смедеревски друм и тркалиште до друма идући новом гробљу и ратарској улици, даље иде друмом к' новом гробљу до последње куће на левој страни, а одатле у правој линији највише поред плотова последњих кућа у лесковачкој улици преко ливада Панте Куртовића и једнога дела Шоповићеве цигљане, која у главном остаје ван рејона, на источни улаз ; у краљеве коњушнице ; по том прелази преко краљевог имања на баштованску улицу и иде путем поред Хаџи-Томиног и општинског имања до Дунава.

Ван овога простора, и линије која је за међу престоничког града (вароши) утврђена решењем Г. М. Ун. дела од 5. Априла ПБр. 2591 и Г. Мин. Грађ. 6. Априла т. г. Бр. 1445, никоме није допуштено подизати варошке зграде ; и за то се овим

наређује :

да сваки онај који жели градити кућу или дизати какву другу грађевину, има претходно тражити од грађевинског одељења општинског Суда регулацијону и нивелацијону линију ; а нико и никако не сме поди-

зати грађевину, ни ван ни у варошкоме рејону, ако претходно није тражио и добио линију.

Ван рејона вароши, по § 9. реченога закона, могу се подизати само летње куће за уживање и зграде по баштама и виноградима, и за то ће се линије и одобрења ван рејона моћи давати само за такве грађевине, а ни за какве друге.

Ко год противно овој наредби поступи, биће кажњен по закону, а зграда ће се без икакве накнаде порушити.

Од стране Суда општине. вар. Београде 7. Априла 1890. ГВр. 353.

VIII. НАРЕДБА

По улицама градским (варошким) прави се велика нечистоћа и тиме што возари земље, песка, цемента, шљунка, ђубрета и других таквих предмета, врше превозњу колима, из којих се уз пут знатне количине просипљу.

Да би се овоме стало на пут, општински Суд с погледом на 1. тачку 36. члана зак. о општинама

наређује :

да се од сада земља, песак, шљунак, као и други просипању подложни предмети могу превлачити само у нарочито удешеним колима, из којих се не може ни најмање просипати по улицама ; а цемент, ђубре и др. што ветар разноси, има увек бити и покривено.

Сандук (канате) на оваким колима за превозњу, морају се тако учврстити, да се ни у каквом случају не може угнути, искривити, и на тај начин покварити за време превлачења ; а саставци појединих делова сандука, морају се при направци спојити тако, да се ни најмањи део возне садржине не може уз пут просипати.

Сви они који се превозњом баве, имају своја кола удесити по овој наредби до 20. а 21. Априла т. г. довести их у двориште општинске куће, на преглед и жиговање.

Ко се овој наредби не буде одазвао, казниће се по закону. Наредба важи за свакога без разлике, па дакле и за оне, који својим колима за домаћу потребу, што довозе или одвозе.

Од стране Суда општине вар. Београда 5. Априла 1890. ЛВр. 280.

Радови статистичког одељења

(НАСТАВАК)

Статистика о годинама старости становника, служи поглавито за израчунавање просечног виталитета становништва, а у комбинацији са подацима о брачном стању врло је подесна за оцењивање социјалних прилика. Осим тога она очито представља развитак и опредељење човеково од рођења па до смрти његове.

Таблица 2 садржи такву комбинацију т. ј. показује како су подељена лица, извесних годишњих класа, на нежењене и неудате, у браку живеће и удове. Разведени бележени су заједно са удовим, те тако сада незнамо прави број ни једних ни других. Ради лакшег прегледа, послужили смо се и у овом изводу, процентима и груписањем класа:

год. групе	М У Ш К И Х			Ж Е Н С К И Х				
	нежење- них	ожење- них	удоваца свега и развед.	неудатих свега	удатих	удовица свега и развед.		
16—20	98 ¹⁰	1.90	—	100 ⁰⁰	74 ⁸¹	24.56	0.63	100.00
20—30	68 ⁶²	30.53	0.85	100.00	20 ⁶¹	71.13	8.26	100.00
30—40	26.76	69.69	3.55	100.00	4.42	76.50	19.08	100.00
40—50	12.76	80.19	7.05	100.00	1.84	55.76	42.40	100.00
50—60	8.85	79.84	11.31	100.00	1.74	41.60	56.66	100.00
60—70	5.43	76.49	18.08	100.00	2.67	22.49	74.84	100.00
70—80	4.28	53.47	42.25	100.00	0.48	11.48	88.04	100.00

Из овога прегледа види се да опадање броја нежењених и неудатих иде сразмерно са растењем годишњих класа, само што код женских ово раније наступа. Највећи број ожењених пада на годишње класе 40—50, а код удатих 30—40.

У прегледима 3—6 изложено је становништво по поданству, месту рођења и народности. Тако, у Београду има поданика:

Српских	—	—	—	27.551	или	77.77	%	целокуп. станов.
Аустро-Угарских	—	—	—	6.263	"	17.67	"	"
Белгијских	—	—	—	8	"	0.02	"	"
Бугарских	—	—	—	63	"	0.18	"	"
Грчких	—	—	—	95	"	0.27	"	"
Енглеских	—	—	—	10	"	0.03	"	"
Немачких	—	—	—	182	"	0.51	"	"
Румунских	—	—	—	17	"	0.05	"	"
Руских	—	—	—	11	"	0.03	"	"
Талијанских	—	—	—	180	"	0.51	"	"
Турских	—	—	—	1.002	"	2.83	"	"
Ујед. Сев. Амер. Држ.	—	—	—	2	"	0.01	"	"
Француских	—	—	—	28	"	0.08	"	"
Швајцарских	—	—	—	15	"	0.04	"	"
				Свега 35.427	"	100.00	"	"

Према томе долази на странце више од 22% а од овога највећи део на Аустро-угарске и турске поданике.

Другу интересантну слику дају подаци о месту рођења. Тако, рођено је.

У Србији	—	—	—	21.030	или	59.37	%
" Аустро-Угарској	—	—	—	9.680	"	27.32	"
" Белгији	—	—	—	10	"	0.03	"
" Босни и Херцеговини	—	—	—	980	"	2.77	"
" Бугарској	—	—	—	213	"	0.60	"
" Грчкој	—	—	—	64	"	0.19	"
" Енглеској	—	—	—	9	"	0.03	"
" Италији	—	—	—	127	"	0.36	"
" Немачкој	—	—	—	196	"	0.56	"
" Румунији	—	—	—	82	"	0.23	"
" Русији	—	—	—	42	"	0.11	"
" Турској	—	—	—	2.840	"	8.01	"
" Француској	—	—	—	22	"	0.07	"

*) Овде као у осталим таблицама, нису урачунати 12 м. и 7 ж. лица, о којима сви други подаци не достају.

" Швајцарској	—	—	17	"	0.04	"
" Црној Горј	—	—	109	"	0.30	"
" другим држ. и непознатих	—	—	6	"	0.01	"
				Свега 35.427	"	100.00

Дакле преко 40% београдског становништва по рођењу припада другим државама. Да нам је било могућно одвајати лица, која су у Београду рођена, (нарочито одрасла), видело би се да је врло мали број староседелаца. Но код података ове врсте, нарочито код оних, што се односе на народност, имале би се ставити примедбе односно њихове тачности, јер кад се узме у обзир позната индиферентност већине становништва према тачном давању одговора, а често и само неразумевање постављеног питања, онда је појмљиво да се потпуна тачност у њима не може ни постићи.

Крупније и очигледне погрешке, као н. пр. где је у место поданства стајала вероисповест, или где су неправилно деца истих родитеља стављана у разна поданства, према месту њиховог рођења и т. п., ми смо свуда исправљали. Исто тако уврстили смо сва лица из Босне и Херцеговине, која беху забележена као аустро-угарски држављани, у турске поданике, пошто, према одредбама берлинског уговора, лица из Босне и Херцеговине кад се налазе изван своје домовине сматрају се као турске поданици и подпадају под јурисдикцију отоманских власти.

За одређивање народности служили смо се поглавито податцима о матерњем језику и вероисповести.

По народности има:

Срба	—	—	—	—	—	27.640	78.02
Бугара	—	—	—	—	—	62	0.18
Грка	—	—	—	—	—	204	0.55
Евреја	—	—	—	—	—	2.223	6.28
Енглеца	—	—	—	—	—	7	0.02
Маџара	—	—	—	—	—	707	1.99
Немаца	—	—	—	—	—	2.696	7.61
Пољака	—	—	—	—	—	156	0.45
Румуна	—	—	—	—	—	81	0.24
Руса	—	—	—	—	—	28	0.08
Словинаца	—	—	—	—	—	131	0.37
Талијана	—	—	—	—	—	154	0.44
Турака	—	—	—	—	—	82	0.23
Француза	—	—	—	—	—	42	0.12
Цигана	—	—	—	—	—	189	0.53
Цинцара	—	—	—	—	—	228	0.64
Чехо-Словака	—	—	—	—	—	778	0.19
Других	—	—	—	—	—	19	0.06
				Свега 35.427	"	100.00	"

О томе, како је распоређено становништво по квартовима, у погледу на пол, године старости, брачно стање, поданство и т. д. Изложено је у већини дојакошњих таблица. Пошто је пописна комисија ову поделу узела са свим произвољно, то је и нама немогућно да се упуштамо у ближа разматрања.

(НАСТАВИТЕ СЕ.)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XVII. РЕДОВНИ САСТАНАК

26. марта 1890. год.

Били: Председавао члан суда г. Светозар Карапешкић, чланови одбора: г.г. Ф. Васиљевић, С. Х. Милићевић, К. Б. Михаиловић, М. С. Денчић, А. Ј. Одавић, А. Шток, К. П. Михајловић, Р. Драговић, Ђ. Димитријевић, Др. Ј. Пачу, Др. М. Т. Леко, Р. Петровић, Ј. Станковић, Р. Р. Ђирковић, Љ. Јовановић, Р. Пуљевић, М. Цветковић, М. Николић, М. Капетановић, Н. Р. Поповић, В. Виторовић, С. Чађевић, М. Велизарић, С. Ј.

Азријел, Ђ. Николић, Д. Најдановић, Г. Бркић, М. Терзибашић, К. Д. Главинић, М. Јовановић.

I.

По саслушању реферата комисије о извршеном прегледу докумената лекара, који су се према расписаном стечају јавили — **изабрани**: за општинског лекара у кварту савагалском г. Др. Едвард Михел, као кандидат с првенственим условима, пошто је не само српски поданик него и београђанин.

II.

Еснаф хлебарски моли да се повиси цена хлебу, пошто је знатно поскупило и жито и брашно.

По оцени прикупљених ценовника, решено: да се од 28. ов. м. повиси цена хлебу са 1 дин. паром по килограму тако да се за 20 дин. пара продаје хлеб у тежини од 869 грама.

III.

Председништво саопштава да је у једној од ранијих седница решено да се попуни комисија која је имака у задатак да проучи питање на какав начин да се подигну зграде за осн. школе, за кланицу и за вар. Суд, па да за тим комисија доврши свој посао и што пре поднесе извештај.

По саслушању реферата председника комисије г. Др. М. Т. Леко, о томе докле је комисија дошла у своје раду и из којих узрока није могла свршити посао тако да поднесе и писани реферат — решено: да се број чланова комисије смањи па да она по ново узме у студију питање о подизању зграда за основне школе и кланицу, а за вар. Суд да се причека докле се не доврши реорганизација судова те могадне и оценити каква ће зграда за Суд бити потребна.

У комисију су изабрани г.г. Др. М. Т. Леко, Др. Лаза Пачу и Милан Капетановић са г.г. Ник. Р. Поповићем и Јак. Големовићем за школе, и г.г. Гавром Бркићем и Дим. Најдановићем за кланицу; а комисији је препоручено да ускори свој рад и да прво сврши један део задатка — о зградама за школе па онда други о кланици.

IV.

Услед напомене одборника г. Симе Х. Милићевића да би општина могла на Врачару по повољну цену откупити извесно земљиште — **изабрани**: одборници г.г. М. Јовановић, Н. Милишић и Ст. Чађевић да оцене где би на Врачару требало издати основне школе и који би се плацеви могли за ту цел купити.

Пијачно питање

(Како да распоредимо градске тргове)

I.

После толико година, питање о трговима у нашем граду стоји на оној истој тачци, на којој се налазило и много раније; а стање његово, смемо слободно рећи, није никада до сада задовољавало подједнако интересе свега становништва, као што ни данас у самој ствари не одговара ономе, што би желела већина грађана. Сви знамо да скоро ни у једној прилици до сада, није решавано ладно и непристрасно на коме ће месту бити главни трг животних намирница, него је одлука свакад зависила од већег или мањег заузимања грађана појединих крајева, и од прости већине зборских гласача.

Даје се појмити, па донекле и правдати, што при решавању пијачног питања свака страна свом снагом себи вуче. Не може се ни од кога тражити да *већи* део својих жртвује *општим* користима. Али за чудо је што се скоро увек заборављало, да су „убојна копља“ свом жестином борбе често ломљена узалуд, пошто је само у непосредном интересу појединих крајева било то што ће главни трг ж. намирница с једног места прећи на друго, а великој већини становништва остајало је оно исто што је имала и пре новог решења и измештања трга.

Стање ово, у погледу на већу или мању, непосредну или посредну заинтересованост појединих крајева, у неколико се изменило од како је отворен Цветни Трг. Имајући у непосредној близини могућност да посведневно набављају оно што им је најпотребније врачарцима је данас мање стало до тога хоће ли други, па све ако и *главни* трг, бити њиховоме крају што ближе; и на против, у претпостављању интереса искључиво свога краја, врачарци сматрају да је по опстанак и развитак Цветнога Трга боље ако *главни трг* ж. намирница буде мало по даље. Исто тако и становништво палилулског краја налази разлога да се нада бржем отварању пијаце у своје крају ако главни трг остане удаљенији. У овоме треба гледати најважнији разлог који је могао склонити велики број грађана да приликом решавања пијачног питања прошле године даду глас: да главни трг и даље остане на истом месту.

За нас је сасма све једно хоће ли главни трг постојати на Великој Пијаци, Зеленом Венцу или коме трећем месту; али како је данашњим законом о општинама измењен досадањи положај и у погледу отварања нових тргова, чини нам се да је потребно узети у призрење неке околности пре но што би пијачно питање ушло у нову фазу свога развитака, другим речима пре, но што би се пришло примени законске одредбе која се односи на отварање тргова.

Но о томе у идућем броју.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Међе Београда. У своје време саопштили смо коју је линију, као најподеснију, предложио Одбор општински за грађевинску међу престонице.

Линију ту изволели су одобрити и Господа Министри, грађевина и унутрашњих дела, и како је тиме утврђена грађевинска међа, више се никако не могу подизати куће и друге зграде ван рејона вароши, и без претходног одобрења општинске власти.

Регулационе и нивелационе линије даваће увек само општински Суд, преко својих инжењера.

Обраћамо пажњу грађана на наредбу о овоме, коју доносимо на челу данашњег броја.

Усвојени. С неким малим изменама, у синоћној седници Одбор општински усвојио је предлоге техничке комисије, и тиме донео начелне одлуке о томе на који ће се начин у будуће патосати улице и тротоари, и у коме року да се изврши направка нове калдрме по свима важнијим улицама.

Одмах ће се предузети проба камена, како би се и само грађење калдрме што пре могло започети.

Рибарнице. Дани су у велико отоплили, и за то је наређено да се од 10 о. м. риба не продаје више на в. пијаци него на Рајићевом венцу — дунавском крају, као што је то и других година бивало.

Ради чистоће. Општинска управа нема данас још потпуне могућности да ради одржања што веће чистоће по улицама градским заведе све оне мере које су друге напредније вароши усвојиле. Највећа је тешкоћа што се без водовода улице не могу поливати а дотле се не могу ни чистити лако и посведневно. Али што се иначе даје урадити, предузето

је већ. Једна од мера јесте и она о којој говори наредба општинскога Суда у овоме броју, на другом месту — бр. VIII.

Чинимо пажљивим возаре земље, песка и т. д. као и друге грађане којих се она може тицати.

Наредба

Тротоаре у „Дубровачкој“, „Кнез-Михаиловој“, „Васиној“, „Цариградској“, „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“ улици, према наредбама Управе вар. Београда од 2. Дец. 1886 Бр. 12255, 17. марта 1887. Бр. 3407, и 11. маја исте год. Бр. 5683, многи сопственици зграда и плацева нису поставили по од еђеној нивелети а већина није никако ни извршила на дбу. Општинскоме Суду спада у дужност, да се тара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и а то се на основу § 326. кривичног закона

наредбује :

да без разлике сви сопственици имања у улицама : „Дубровачкој“, „Кнез-Михаиловој“, „Васиној“, „Цариградској“, „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“, који су нове тротоаре саградили, али их нису поставили по одређеној ширини и нивелацији, имају сада то накнадно учинити, а тога ради од општинског инжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од Господина Министра грађевина и Господина Министра унутраш. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал за нове тротоаре, имају набавити плоче од топчидерског камена, или таквог, који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском камену раван, или бољи и да саграде нов тротоар као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је :

- да се земљиште има претходно јако набити;
- да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметара;
- да фуге буду 5 милиметара широке и да се залију са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте;
- да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0.50 m; висине 0.35 m, а горње ширине 0.20 мет.;
- да плоче за тротоар не смеју бити нигде тање од 0.10 метра а површина плоче нити сувише дугачка, ни мања од 0.12 кв. мет.

Гди се при грађењу тротоара услед промене нивелете буде показала потреба да се при улазу наместе степенци, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена и то ако се дуж целе зграде постави.

Ко од данас па за два месеца не би набавио прописани материјал и до 1. Јуна т. г. не почне грађење тротоара по овој наредби, томе ће сама општина (грађев. одељење) тротоар саградити по цени, коју за тротоаре испред својих имања буде платила, а суму коштања наплатити на осн. § 465 з. о судскоме поступку.

Од стране Суда општине вар. Београда 25. Марта 1890. год. ГВр. 65.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицигација за грађење калдрме — тротуара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицигацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицигацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

II.

На дан 26. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу ове општине лицигација за набавку 2000 квадратних метара плоча за тротоаре од топчидерског камена или по каквоћи њему равнот, заједно са ивичним и одлучним каменом.

Кауција је 2400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицигацији.

Из седнице Суда општ. београдске 28. марта 1890. год. у Београду ГВр. 303.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 27. до 31. марта закључно прешло је преко општинских кантара :

ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Ч е г а	10 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
9,750	Брашна пшенич.	19.80	41,795	Сена	5.50
	Брашна кукуруз.	—.—	905	Сламе	3.—
35,467	Пшенице . . .	15.30		Шишарке . . .	—.—
22,409	Кукуруза . . .	10.50		Коре брезове.	—.—
	Ражи	—.—		Воска	—.—
	Крупника . . .	—.—	2,223	Сира	55.—
862	Јечма	12.—		Доја топљена	
3,515	Овса	14.25	75	Мласти	105
	Кукуруз нови	—.—		Славине	
2,883	Пасуља	24.50		Сува меса . . .	—.—
5,571	Кромпира . . .	9.—	38	Вуне непране	120
2,778	Арпаџика . . .	22.—	39,461	Свиња дебелих	75.—
1,628	Црна лука . . .	7.—	574	Ћумура дрвена	5.50
656	Бела лука . . .	24.—	56,307	Креча	3.—
	Лука аршламе	—.—		Купуса кисела	—.—
419	Јабука	24.—		Рена	—.—
	Крушака	—.—	Литарз		
236	Ораја	24.—	33,754	Вина црна . . .	20.—
	Грожђа	—.—	593	Вина бела . . .	24.—
	Шљива сирових	—.—	14,195	Ракије шљ. меке	26.—
14,613	Сувих шљива.	36.—	643	Ракије ком. меке	45.—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 27. до 31. марта 1890. год. 753 дин. 35 пара.

Књижевни оглас

По одобрењу Господина Министра финансије уређен је по службеним податцима и за штампу спремљен :

НАЈНОВИЈИ

РЕЧНИК МЕСТА

у

КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

вароши, варошице, села и засеоци по новој административној подели општина, срезова, округа и т. д.

Цена 4 динара

Поручбине примају све књижаре, и књижара Велимира Валожиха у Београду.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.